

N:o 72.

Ank. till Riksd. kansli den 25 april 1893, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående disposition till svenska kyrkan i Paris af öfverskott å de från svenska kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster. (1:sta U. A.)

Uti en den 10 februari 1893 till Riksdagen aflåten proposition [n:o 16] har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgifva, att af öfverskotten å de från kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster må från och med år 1894 och tills vidare få för svenska kyrkan i Paris användas 2,700 kronor årligen, deraf 864 kronor att utgå såsom lönetillökning för pastor vid nämnda kyrka.

Såsom af det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver utrikesdepartementsärenden för ofvannämnda dag inhemtas, har ministern för utrikes ärendena vid ärendets föredragning till en början erinrat, hurusom Kongl. Maj:t i proposition den 13 januari 1892 föreslagit Riksdagen att, i afvaktan på den slutliga pröfningen af väckt förslag rörande ombyggnad af de till kronans fastighet i Konstantinopel hörande bodlängheter, medgifva, dels att af öfverskotten å de från berörda fastigheter inflytande hyresinkomster finge från och med år 1893 tills vidare till svenska kyrkan i Paris användas 3,050 kronor årligen, deraf, på sätt i det vid propositionen fogade statsrådsprotokoll angafs, 2,186 kronor voro afsedda till fyllande af brist i kyrkans budget och 864 kronor till lönetillökning för kyrkans pastor, dels ock att

omförmälda öfverskott i öfrigt måtte tills vidare reserveras och insättas i Sveriges riksbank på särskild räkning, benämnd »medel influtna från kronans fastighet i Konstantinopel, till framtida disposition».

Uti skrifvelse den 20 maj sistlidet år hade Riksdagen anført, att då det enligt Riksdagens åsigt vore af vigt, att den svenska kyrkliga verksamheten i Paris vidmagthölles, men fara vore att denna verksamhet komme att afbrytas, om kyrkan icke erhöle ytterligare bidrag från svenska staten, Riksdagen bifallit Kongl. Maj:ts framställning, så vidt densamma rörde beredande af lönetillökning åt kyrkans pastor, men ansett att medgifvande om användning af öfverskottsmedlen för lönetillökning åt bemälde pastor nu borde lemnas endast för år 1893, på det nästkommande Riksdag måtte ej mindre ytterligare pröfva behovet än äfven, derest detsamma fortfarande förefunnes, taga i öfvervägande, huruvida utgiften för omförmälda ändamål kunde lämpligen af ifrågavarande öfverskottsmedel bestridas.

Hvad åter anginge frågan om användning af återstående 2,186 kronor af det utaf Kongl. Maj:t för svenska kyrkan i Paris afsedda beloppet, 3,050 kronor, hade vid behandling deraf Riksdagens kamrar stannat i olika beslut af den beskaffenhet, att jemlikt 63 § riksdagsordningen frågan i följd deraf för sist församlade Riksdag förfallit.

I enlighet härmed och på grund af det af Kongl. Maj:t vid föredragning den 29 juni sistlidet år fattade beslut hade kongl. utrikesdepartementets kameralafdelning i Sveriges riksbank på särskild räkning, benämnd »medel influtna från kronans fastighet i Konstantinopel, till framtida disposition» deponerat öfverskotten å de från berörda fastighet inflytande hyresinkomster. Enligt hvad kameralafdelningens räkenskaper utvisade, hade kameralafdelningen af dessa hyresmedel, hvaraf behållningen i riksbanken jemte räntor vid 1892 års början utgjorde kr. 14,223,01 och hvilka medel af beskickningen i Konstantinopel beräknats lemna ett årligt öfverskott af omkring kr. 11,000, under sistlidet år mottagit kr. 10,862; men då kameralafdelningen egde att af samma medel årligen till ett svenskt brandförsäkringsbolag utbetala, förutom ett mindre belopp eller kr. 10,87 i depositionsafgift, såsom premie för brandförsäkring af kronans ifrågavarande fastighet ett belopp af kr. 1,680, uppginge den summa, som under 1892 kunnat insättas i riksbanken till kr. 9,171,13.

Beträffande frågan om ombyggnad af de till fastigheten i Konstantinopel hörande bodlägenheter, så föreläge väl, sedan det byggnadsförslag, hvarom förmäldes i statsrådsprotokollet den 13 januari 1892, undergått vidare granskning, ett nytt förslag i ämnet, men då detta

förslag först den 30 nästlidne december inkommit till utrikesdepartementet, befunne sig denna fråga ännu icke i det skick, att densamma kunde anmälas till slutlig behandling.

Svenska församlingen i Paris hade deremot genom sitt kyrkoråd ingifvit förnyad underdånig ansökning om ökad bidrag till kyrkan å nämnda ort, hvaröfver yttrande afgifvits af beskickningen i Paris och erkebiskopen.

Såsom i ansökningen anförts, hade, enligt hvad ministern vidare meddelat, genom yppadt tillfälle att upplåta kyrkan för en fransk protestantisk församlings gudstjenst en tillökning i kyrkans inkomster blifvit beredd, till följd hvaraf den förut till 2,186 kronor beräknade bristen i kyrkans budget för år 1893 kunde antagas komma att uppgå till endast 1,836 kronor. Kyrkorådet anhölle nu, dels att ett statsanslag af 1,836 kronor måtte beviljas för betäckande af denna brist i kyrkans budget för 1893, dels ock att framgent ett årligt anslag måtte beviljas af 2,700 kronor, hvaraf 1,836 kronor för betäckande af brist i kyrkans budget och 864 kronor såsom lönetillökning för pastorn.

Vid ansökningen funnes äfven fogad en bilaga, som utvisade, att större delen af den anmälda bristen uppkomme derigenom, att kyrkan fortfarande bidroge till pastorlönen med 1,900 francs af kyrkans medel, och att pastorlönen efter det tillägg deri, som beviljats vid sistlidne riksdag för lörens höjande till 10,000 francs, för närvarande bestredes med följande belopp:

Lön som pastor vid kyrkan:			
Kyrkans bidrag.....	1,368	kronor =	1,900 francs
Ordinarie statsanslag från 3:dje hufvudtiteln	2,950	» =	4,100 »
Löneförhöjning för 1893	864	» =	1,200 »
			<u>7,200 francs</u>
Lön som sjömansprest			2,800 »
			<u>Summa 10,000 francs</u>

I det utlåtande, statsutskottet vid 1892 års riksdag afgifvit rörande Kongl. Maj:ts framställning om ökad bidrag till kyrkan i Paris, och hvilket utlåtande af Riksdagens Andra Kammare, medan Första Kam-maren godkände Kongl. Maj:ts proposition, hade angifvits såsom skäl för att icke bifalla Kongl. Maj:ts framställning, i hvad den afsåge fyllande af brist i kyrkans budget, att det borde tillkomma den svenska församlingen i Paris att själf vidtaga åtgärder till bristens betäckande eller balanserande tills vidare, i hvilket afseende utskottet antagit svårighet

desto mindre böra möta, som utsigt förefunnes, att genom försäljning af de till kyrkan hörande tomter för ändamålet tillgängliga medel skulle inflyta.

Med afseende på frågan, huruvida större årligt bidrag kunde påräknas från församlingen, hade, fortsätter utrikesministern, såväl i kyrkorådets ansökning som i de öfver densamma af ministern i Paris och erkebiskopen afgifna yttranden framhållits, att församlingen till största delen bestode af obemedlade och resande, från hvilka icke något bidrag till kyrkans utgifter erhöles; att den nuvarande generationen af församlingens mera bemedlade medlemmar öfverlemnade kyrkan såsom gåfva till svenska staten, att medlemmar af församlingen äfven anskaffat icke obetydliga summor till kyrkans reparation och samlat en understödsfond af 50,000 kronor, samt att vid sådant förhållande brist på offervillighet icke från församlingens sida blifvit visad. Medlemmarne af församlingen i Paris vore icke i likhet med medlemmar af församlingar inom riket underkastade uttaxering till betäckande af kyrkans utgifter, hvadan följaktligen kyrkan för täckande af sina behof vore, i den mån statens anslag och kyrkans egna inkomster icke dertill lemnade tillgång, hänvisad till frivilliga bidrag. Vid detta förhållande och då församlingens mer bemedlade medlemmar redan fått för kyrkans så väl åstadkommande som vidmagthållande vidkännas betydande uppoffringar, vore icke att förvänta, att den nuvarande bristen i budgeten skulle täckas genom ytterligare bidrag från församlingens sida.

Icke mindre svårigheter ansågo utrikesministern möta för den af 1892 års statsutskott alternativt anvisade utvägen att »tills vidare balansera» bristen, intill dess någon kyrkan tillhörig tomt kunde varda försåld. Tomterna vore jemte kyrkan öfverlåtna på svenska staten, hvilken sålunda vore deras egare. De kunde fördenskull icke af församlingen användas såsom säkerhet vid upplåning för de årliga underbalansernas betäckande, och då församlingen icke hade någon säkerhet att erbjuda, förefunnes ingen annan möjlighet för församlingen att balansera bristen i de årliga budgeterna än att anlita svenska staten såsom långgiffvare. En sådan anordning, ehuru förut använd, syntes föga lämplig, och skulle i sjelfva verket endast innebära, att församlingen år efter år tärde på kyrkans kapitaltillgångar, med den påföljd, att, när en gång tomterna kunde med fördel afyttras, kyrkan befunne sig i ännu sämre ställning och statens mellankomst för bristens täckande blefve i än högre grad påkallad.

Utrikesministern kunde för sin del icke annat än, i likhet med Kongl. Maj:ts minister i Paris och erkebiskopen, finna församlingens ansökning

om ytterligare statsbidrag synnerligen behjertansvärd, och betänkligheter syntes desto mindre böra möta mot att bevilja ett dylikt bidrag, som detsamma icke behöfde belasta statsbudgeten, utan med skäl kunde, på sätt som föreslogs i Kongl. Maj:ts proposition till 1892 års Riksdag, anvisas till utgående från öfverskottet å de från kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster. Såsom till statsrådsprotokollet den 13 januari 1892 erinrades, hade sistberörda fastighet förvärfvats i syfte, som låge mycket nära det ändamål, för hvilket den svenska kyrkoförsamlingen i Paris blifvit bildad, i det man i båda fallen afsett att å främmande ort bereda tryggadt tillfälle till luthersk religionsutöfning och religionsvård. Öfverskotten å hyresafkastningen af fastigheten i Konstantinopel måste alltså anses erhålla en med det ursprungliga syftet för fastighetsköpet närmare öfverensstämmande användning, om deraf anvisades medel för den lutherska kyrkan äfven å andra orter, än om dessa öfverskott skulle tagas i anspråk för andra statsändamål, och såsom äfven framhållits i berörda anförande till statsrådsprotokollet, vore afkastningen af fastigheten i Konstantinopel numera tillräckligt stor för att äfven med afdrag af det belopp, som ifrågasattes för kyrkan i Paris, lemna tillgång till anställande af en svensk prest vid legationen i Konstantinopel, om och när det kunde visa sig lämpligt och möjligt att ånyo der upprätta en dylik befattning.

Utrikesministern hyste därför den förhoppning, att en förnyad vädjan till Riksdagen att bispringa kyrkoförsamlingen i Paris icke skall lemnas utan afseende, men då det icke borde ifrågakomma att ånyo upptaga den redan af Riksdagen afslagna framställningen om bidrag till täckande af brist i kyrkans budget för år 1893, borde den framställning, som Kongl. Maj:t nu kunde finna skäl aflåta till Riksdagen, begränsas att omfatta förhållandena efter sistnämnda år.

Vid statsrådsprotokollet finnas såsom bilagor fogade ofvanberörda ansökning af kyrkorådet äfvensom ministerns i Paris och erkebiskopens deröfver afgifna yttranden, till hvilka bilagor utskottet tillåter sig hänvisa.

Till närmare upplysning angående den svenska kyrkans i Paris uppkomst får utskottet bifoga en inom utrikesdepartementets kameralafdelning uppgjord promemoria i ämnet.

Enär, på sätt utrikesministern framhållit, det syfte, hvarför svenska kronans fastighet i Konstantinopel förvärfvats, ligger nära det, för hvilket svenska kyrkoförsamlingen i Paris bildats, i det att man i båda

fallen afsett att å främmande ort bereda tryggadt tillfälle till luthersk religionsutöfning och religionsvård, har utskottet, som funnit det vara af vigt, att den svenska kyrkliga verksamheten i Paris vidmagthålles, hvilket icke synes kunna ske utan statens mellankomst, ansett sig böra tillstyrka, att af hyresinkomsterna från berörda fastighet i Konstantinopel understöd fortfarande lemnas församlingen. Med hänsyn dertill, att, på sätt i statsrådsprotokollet meddelats, tillökning i kyrkans inkomster kunnat under år 1892 beredas och antagas kan, att en sådan tillökning kan för framtiden än vidare fortgå, samt då i kyrkorådets vid ansökningen fogade förslag till inkomst- och utgiftsstat för församlingen vissa poster, såsom för bränsle och lysämne, skatter m. m., synas vara af beskaffenhet, att de böra af församlingen ensam bestridas, torde det belopp, som Kongl. Maj:t föreslagit skola af ifrågavarande hyresinkomster för ändamålet användas, lämpligen böra begränsas till 2,000 kronor, deraf 864 kronor såsom lönetillökning för pastor vid kyrkan i Paris; hvarjemte utskottet, med afseende å ofvan antydda utsigter till framtida ökade inkomster för kyrkan, ansett beloppet för närvarande endast böra för år 1894 beviljas.

Utskottet hemställer alltså,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen må medgifva, att af öfverskotten å de från kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster må för år 1894 få för svenska kyrkan i Paris användas 2,000 kronor, deraf 864 kronor att utgå såsom lönetillökning för pastor vid nämnda kyrka.

Stockholm den 25 april 1893.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation

af herrar *P. Andersson*, *H. Andersson* och *S. G. von Friesen*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag i ofvanstående ärende bort erhålla följande lydelse:

»Då några andra skäl icke nu blifvit förebragta, än de, som anfördes för liknande framställning till 1892 års lagtima Riksdag, finner utskottet icke lämpligt tillstyrka, att större belopp af ifrågavarande hyresinkomster från kronans fastighet i Konstantinopel må användas för understöd åt den svenska kyrkan i Paris, än hvad som 1892 anvisades, nemligen 864 kronor för lönetillökning åt pastorn vid nämnda kyrka, helst det icke synes utredt, huruvida icke berörda hyresinkomster kunna blifva erforderliga för den ifrågasatta ombyggnaden af de till omförmälda fastighet hörande bodlägenheter, underhåll af fastigheten samt aflönande af svensk prest vid legationen i Konstantinopel.

Utskottet hemställer därför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att Riksdagen medgifver att af öfverskotten å de från kronans fastighet i Konstantinopel inflytande hyresinkomster må för år 1894 till lönetillökning åt pastor vid svenska kyrkan i Paris användas 864 kronor.»

P. M.

angående svenska kyrkan i Paris.

Från äldre tid hade i Paris bestått en svensk församling, hvilken i början af detta århundrade upplöstes. År 1859 började å nyo svensk gudstjenst att hållas i Paris, och den då anstälde legationspredikanten lyckades att med understöd af statsmedel å nyo organisera en svensk församling, hvilken likväl redan efter 5 år sönderföll. De försök att återupprätta densamma, som under de derpå följande åren gjordes dels af enskilde, dels af kongl. beskickningen i Paris, strandade hufvudsakligen på svårigheten att anskaffa lämplig kyrkolokal.

I anledning af en utaf styrelsen för den i Paris, under benämning »Inre missionen för Augsburgiska bekännelsen» inrättade förening, för beredande af religionsvård åt evangelisk-lutherska lärans bekännare i Frankrike gjord ansökning, medgaf Kongl. Maj:t genom nådigt beslut den 29 september 1876, att nämnda förening skulle årligen under 5 år, räknade från och med år 1877, få uppbära en kollekt i alla rikets kyrkor, med vilkor att föreningen under samma tid i Paris anställde en i samråd med erkebiskopen utsedd och med minst 5,000 francs årligen aflönad svensk prestman. På grund af detta nådiga beslut anställdes i Paris en svensk prest och kunde å nyo bildas en svensk församling.

Då denna anordning likväl icke lemnade någon säkerhet för församlingens stadigvarande bestånd, hade beskickningen icke velat afstå från sin sträfvan att söka förskaffa församlingen en egen kyrkobyggnad; och anmälde beskickningen i skrifvelse den 1 december 1877, att detta mål kunde anses i det närmaste uppnådt. Det den 29 nästföljande november afgångna municipalrådet i Paris hade nemligen, efter föregående underhandlingar och terrängundersökningar, vid sitt sista sammanträde bifallit en af beskickningen skriftligen framställd begäran att, för uppförande af en svensk kyrko- och skollokal, mot en rabatterad summa af 30,000 francs få inköpa två vid Boulevard Ornano belägna tomter om nära 1,900 kvadratmeter, hvilka, uppskattade efter den ursprungliga värderingen vid kartläggningen af dessa kvarter, kunde anses värda 55,000 francs, men efter dåvarande värde åter nära 90,000 francs. Medlen till detta tomtinköp, som med lagfart komme att uppgå till 33,000 francs, hade lemnats dels af envoyén friherre G. Adelswärd med en kontant summa af 25,000 francs, dels af en utaf friherre Seth Adelswärd i lifstiden bildad och sedermera förräntad fond. Sjelfva

kyrko- och skolbyggnaden jemte inredningar och planteringar hade, enligt uppgjortt kostnadsförslag, beräknats att erfordra 58,000 francs. Detta belopp skulle komma att betäckas dels af återstoden utaf ofvannämnda friherre Seth Adelswärds fond (omkring 1,600 francs), dels af från äldre tid förräntade kollektmedel, uppgående till 18,200 francs, dels ock slutligen af några utaf enskilde gjorda eller lofvade donationer, så att vid byggnadens fullbordande, beräknadt att ega rum redan under juni månad 1878, dess pris skulle kunna kontant erläggas, utan att bidrag sökts utom svenska kolonien i Paris.

Beskickningen hade vidare, med framhållande af de fördelar, som skulle beredas den nya institutionen, om köpet kunde ske i svenska kronans namn, hvilka fördelar bestode i fullständig frihet från skatter till franska staten eller staden Paris samt befrielse från kontroll från franska myndigheters sida, kontinuitet i den beskickningen naturligen tillkommande vården och största möjliga skydd under politiskt oroliga tider, anhållit att å donatorernas vägnar få till Kongl. Maj:t såsom gåfva hembjuda den blifvande kyrko- och skolbyggnaden. Under antagande emellertid att, med afseende å dels det förhållande, att byggnaden ej vore fullbordad, dels ock att bestridandet af sedermera uppstående underhållskostnader icke i dåvarande ögonblick genom tillvaron af någon fond vore betryggadt, staten icke skulle vilja emottaga en gåfva, som kunde förutsättas möjligen leda till utgift, hade beskickningen, enär statens öfvertagande af blotta tomten icke kunde ådraga den någon förbindelse eller utgift, utan tvärt om endast innebära kostnadsfritt förvärfvande af en terräng, i sämsta fall försäljbar till 70 å 80,000 francs, för det dåvarande endast å donators af tomtens vägnar velat hemställa, det Kongl. Maj:t täcktes besluta, bland annat:

att tomtinköpet finge ske i Dess höga namn samt bemyndigande meddelas beskickningen att avsluta detsamma; samt

att öfver nämnda tomters bebyggande en af beskickningen och af beskickningschefen presiderad komité finge, å eget ansvar och utan kostnad för staten, förfoga i närmaste öfverensstämmelse med beskickningens skrifvelse åtföljande ritning och kostnadsförslag.

Vid underdånig föredragning den 7 december 1877 af detta ärende täcktes Kongl. Maj:t

dels mottaga den af beskickningen i Paris å envoyén friherre Adelswärds vägnar staten erbjudna gåfvan af en tomtplats för uppförande derå af en för svenska församlingen bestämd kyrko- och skollokal, likväl under följande vilkor och förbehåll, nemligen:

att inköpet af de för ändamålet afsedda, vid Boulevard Ornano

belägna och staden Paris då tillhöriga tvenne tomter, skedde i Kongl. Maj:ts och kronans namn, men utan någon kostnad för statsverket;

att bebyggandet deraf, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de af beskickningen ingifna ritningar och kostnadsförslag, toge sin början, så snart beloppet af insamlade medel betryggade företagets fullbordande inom närmaste framtid, utan att bidrag från statsverkets sida dertill behöfde tagas i anspråk;

att gifvarne af medlen förklarade sig till Kongl. Maj:t och kronan med full eganderätt öfverlåta kyrko- och skolbyggnaden;

samt att de för byggnadsföretagets öfvervakande utsåge en komité, för hvilken beskickningschefen skulle vara sjelfskrifven ordförande;

dels uppdraga åt beskickningen i Paris att tillse, det ofvan uppställda vilkor till alla delar fullgjordes.

Den 5 december 1881 anmälde byggnadskomitén genom Kongl. Maj:ts minister, att byggnadsföretaget vore fullbordadt och att alla de utgifter, hvartill det föranledt, blifvit till fullo gäldade, hvadan komitén anhöll att till ett af Kongl. Maj:t utsedt ombud få öfverlemna byggnaden med dess inventarier samt att erhålla behörig décharge.

Den 16 april 1882 blef kyrkobyggnaden i fullbordadt skick till ett af Kongl. Maj:t utsedt ombud öfverlemnad, och hvad ombudet dervid utlofvat och godkänt blef af Kongl. Maj:t vid ärendets anmälan i statsrådet den 26 maj 1882 i nåder stadfäst.

Samma dag, den 26 maj 1882, beslöt Kongl. Maj:t inköp för statens räkning af en intill statens egendom vid Boulevard Ornano gränsande, vid gatan Baudelique belägen egendom, i ändamål att derigenom bereda utfartsväg för den innanför kyrkan belägna, rätt betydande obbyggda tomtdelen.

Den 23 juni 1882 fastställde Kongl. Maj:t kyrkoordning för svenska församlingen i Paris.

Den 27 april 1883 aflät Kongl. Maj:t nådig proposition till Riksdagen, äskande Riksdagens medgifvande för Kongl. Maj:t att fritt disponera öfver hela den staten tillhöriga, i Paris belägna fasta egendom. Denna proposition blef af Riksdagen bifallen. (Se Riksdagens skrifvelse n:o 39).

Stockholm den 24 april 1893.

Kongl. utrikesdepartementets kameralafdelning.